

Izmir Başepiskoposu ve Türkiye Episkoposlar Kurulu Başkanı, Fransisken, Frati Minori Conventuali (OFMconv.) rahipler topluluğundan, Monsenyör Martin KMETEC ile röportaj

1-Ekselansları, Kurul içindeki paylaşımlarda ve ayrıca grup çalışmalarında sizi en çok ne etkiledi ?

Benim için etkileyici olan, Kilise'nin çok kültürlülüğü, içinde buldukları kültürlerden doğan, kendine özgü kiliselerin manevi zenginliğiydi. Bu durum aynı zamanda, tüm Kilise'nin karşı karşıya olduğu acil sorulara cevap aramak için, birbirimizi dinleme arzusuyla, fikir ayrılıklarının da nedeniydi; Bunların içinde, ilk sırada İncil'in misyonu ve müjdelenmesi yer alıyordu.

2. Grup çalışmasından ortaya çıkan ana temalar nelerdi?

Laik insanlar ve din adamları arasında, özellikle de episkoposlarla birlikte işbirliği yapmanın olanakları ve yolları arandı. Sürekli olarak ortaya çıkan diğer konulardan biri de kilise üyeleri ve özellikle de din adamları tarafından işlenen taciz konusuydu. Kilisenin yaşamı, onun ekonomik varlığı ve misyonu hakkında kararlar alma sürecinde nasıl bir denge sağlanabileceği konusu, ayrıca bekarlık ve kadınların rahipliği sorunları da vardı.

3. Katılımcılar arasında gerilim hissettiniz mi ? Hangi konularda? Nasıl çözüldüler?

Elbette gerilimler vardı, ancak çalışmanın yöntem şekli çok iyi organize edilmişti; temel ilke olan karşılıklı dinlemeye dayalıydı, çalışma dua zamanları ile bölümlere ayrılmıştı. Taciz sorununu merkeze koyarak, Almanya, Hollanda, Avusturya ve Hollanda'dan gelen katılımcılar, bekârlık, kadınların rahipliği ve Kilise yönetimi sürecinde, laiklerin toplu karar verme (decision making) ve kişisel karar alma (decision taking) konularında çok ısrar ettiler. Ancak bu konu, kendi içinde çok ciddi olsa da , Kilise'nin içinde bulunduğu bunalım, misyonunun ve geleceğinin sorgulanması gibi temel konularının arasında , tek sorun olamaz. Diğer kiliselerin üyeleri, Kilise'nin misyonunu, kişisel ve yapısal yenilenmesindeki konuları, acil ve önemli gördüler. Çalışmanın yapısı iyi hazırlanmıştı: çalışmada üç büyük an vardı: sezgiler, gerilimler ve bakış açıları yani çözülmesi gereken soruların cevapları; gerilimlerin aşılması gerektiğinde ısrar etmeden, ruhları sakinleştirmenin tek yolu dua etmektir ve Kutsal Ruh'un sözüne yer bırakarak dinlemek temel ilkeydi. Geliştirilecek temel konular, kilise hukuku ışığında, Sindolité'nin (Synodalité) yani Kilise hayatına sivil topluluğun da katılması konusunun temel ilkeleri ve teolojidir.

4. Biri kadınların zamanının geldiğini söyledi. Kilisede hak ettikleri yeri almaları için hangi önerilerde bulunuldu? Ve siz, kişisel olarak, bu konuda ne düşünüyorsunuz ?

Bu konu, kendi içinde, güçle alakalıdır. Karar ve liderlik olanağı ile ilgilidir. Bazı durumlarda, laik kişilere ve özellikle kadınlara verilmesi gereken olasılığa çok vurgu yapılmıştır. Konu gerçekten açık durumda kalmıştır : Kadınlar Kilise yaşamına nasıl büyük katkı sağlayabilecekler ? Sorun Kutsal Sırlar düzeyinde ortaya çıkar. Kilisenin kutsallığı, Tanrı'nın arzu ettiği belirli ilkeler üzerine kuruludur. Tanrı'nın kendisini Baba ve Oğul olarak açıklaması, erkek ve kadın olan insanın, varlık durumuyla derinden bağlantılıdır. Tanrı'yı anlamak, O'nunla bir ilişki kurabilmek için bunlardan daha büyük işaret noktamız yok. Tanrı nasıl vardır ? Mesih, sadece, ataerkil bir toplumda doğduğu için değil, insan olarak doğarak , insan doğasını aldı. Kadınlara karşı davranışı, o dönemin alışkanlıklarından kökten farklıydı. Ancak bu, cinsiyetin mutlaklaştırılması anlamına gelmez, bizzat Tanrı'nın öngördüğü bir zorunluluktur. Bütün bu tartışma içinde, haysiyetin işlevsellikten gelmediğini, ama kendi içinde, insanın kişiliğinde var olduğunu unutuyoruz. Örneğin, Rahibe Teresa'nın hayatı ve tanıklığı başlı başına kilise pederlerine ait bir hayattır, çünkü o, Mesih'i insanların hayatında mevcut kıldı. Bu düşüncenin nihai kriteri, Efkariyaya'ya eşit olan, Mesih'in son akşam yemeğinde gerçekleştirdiği ayakların yıkanması hizmetidir; her şey, kénosisin, yani İsa'nın beden alıp insan olduğunda yüceliğini bir yana bırakması ışığında gerçekleşir. Kadınlardan gelen bu taleplerin şu sorulara yol açtığı doğrudur: Kadınlara, tam bir bütünlük içinde yaşamaları ve Mesih'e olan ölçülemez sevgiyi ifade etmelerine yardımcı olabilecek rolü yerine getirme olanakları nasıl verilecektir?

5. Bu kilise kurulu Sinod'da (Synod) , gençlerin yeri neydi ve onlar hakkında varılan en önemli sonuçlar nelerdi?

Sinod'da gençler yoktu. Ama onlar hakkında çok konuştuk. Onların Kilise yaşamına nasıl dâhil edilecekleri, onlara kendi yollarıyla, inançlarını tam olarak yaşayabilmeleri için nasıl olanaklar verilmesi gerektiği ve Kilise'nin misyonuna nasıl katılabilecekleri, görüşmelerimizin ana konularıydı.

6. Prag'taki toplantıya sizin kişisel katkınız neydi?

Grup çalışmalarına katıldım. Prag Meclisi'ne benimle birlikte katılan Akan Arıciöğlü ile her heyetten talep edilen, Türkiye'deki Kilisemiz hakkında bir rapor hazırladık. Bu ilişkide, Kilise olarak dikkate almamız gereken ve derinden hissettiğim ilkeleri ifade ediyorum: bu tanıklık borcu ve sevindirici haberi kişisel düzeyde yaşama borcudur. Neden borç: çünkü biz inancı yüzyıllar boyunca Kilise'nin varlığı ve tanıklığı (konseyler), Kilise babalarının ve şehitlerin tanıklığı aracılığıyla aldık. Bu borç, Kurtarıcımız İsa'ya borçlu olduğumuz gibi, büyük bir borçtur. Sinod tarafından istenilen, kişisel ve dini dönüşümümüze rehberlik etmesi gereken, işte bu ilkedir.

7. Doğu Kiliselerinin katkısı neydi?

Rum Katolik ve ayrıca Ukrayna Latin Katolik Kilisesi'nin güçlü bir varlığı vardı. Onların dramatik ve trajik durumunu ve Ukrayna halkının büyük acısını derinden hissettik. Onların katkıları, bize barış için dua etmeye ve yapılabilecek her şeyi evrensel Kilise düzeyinde yapmaya duyulan büyük ihtiyacı hatırlattı.

8. Prag toplantısının son belgesinde, episkoposların "kendi dini idaresi altında bulunan bölgelerin (diocese) yapıları ve deneyimleri içinde, sinodal süreci yaşamaya ve teşvik etmeye devam ettirme sözünü verdiklerini okuyabiliyoruz: Bunu başarmak için, başepiskoposluğa ait bölgelerde (archidiocese) uygulanması gereken ana eylem hatları sizce nelerdir?

Laik kesimin işbirliğini aramak. Bizi birbirimize yaklaştıracak tüm yolları aramak. Bizim hristiyan ve kiliseye ait çağrımızı daha iyi yaşamak için birbirimize saygı duymak, konseyler veya işbirliği grupları oluşturmak. Episkopos olarak bu benim için sürekli bir meydan okumadır, herkesi dahil etmek ve Kilise'nin iyiliği için herkesin işbirliğini aramak sürekli bir zorluktur. Bu hepimizin tanıklığı için herkesi dâhil etmektir.

9. Kilise için diğer zorluklar ve sorunlar nelerdir?

İnançla dopdolu ve aynı zamanda da İncil'in mesajını ifade eden, yeni bir dil konuşan bir Kilise olmaya çalışmak. İncil'in müjdelenmesi insanlara yakın olmalıdır. Hristiyan dini eğitiminde de insanlara yakın bir dil arayın. Vaaz dili de modern ama aynı zamanda vahiyssel olmalıdır.

10. Bu toplantıdan sonra, Avrupa Kilisesi'nden ortaya çıkan görüntüyü, tek bir cümleyle tanımlamak isteseydiniz ne söylediniz?

Derin bir umut taşıyarak, birlik ve kardeşçe paylaşım içinde, herkesin kalbinde yürüme isteğinin olduğu bir haç alayı.

Bu röportaj Marie-Françoise Desrués tarafından gerçekleştirildi.

Türkçe çevirisi: İrma Karakaya